Радіо Свобода

View the original article

ПОЛІТИКА

Щоб оточити Росію «ровом із крокодилами»? Чому ЄС закрила Erasmus+ для росіян

Олена Абрамович

26 листопада 2026, 06:30

З 2027 року жителі Росії більше не зможуть їздити на навчання до Європи за стипендію від Erasmus+

ЄС закрив жителям Росії доступ до освітньої програми Erasmus+, за якою молодь може, наприклад, отримувати стипендії 1400 євро на навчання в Європі.

Російські емігрантські організації називають це прагненням оточити РФ «ровом з крокодилами», бо, мовляв, ЄС карає людей, які не несуть відповідальність за розв'язану війну проти України, а стали «заручниками» режиму Путіна.

Чому ЄС пішов на цей крок саме зараз?

І як на це відреагувала російська влада та росіяни в еміграції?

Про **закриття доступу до програми Erasmus+ для усіх, хто живе у Росії**, в Єврокомісії повідомили 18 листопада.

Ця освітня програма ЄС уже була суттєво обмежена для росіян з початком повномасштабного вторгнення.

> Зокрема, отримувати фінансування на освітні поїздки в Європу заборонили державним вузам в Росії – ні адміністрація, ні студенти, ні викладачі освітніх закладів, які хоча б на 50% фінансуються державою, більше не мали право подаватися на європейські гранти.

Водночас випускники все ж мали право самостійно податися на навчання на магістерських програмах у європейських університетах, навчатися безкоштовно і до 2 років отримувати стипендію 1400 євро, яка покриває витрати на проживання.

Як розповіла «Медіазоні» росіянка Анна, яка виїхала до Європи у 2025 році завдяки стипендії Erasmus Mundus, програма відкривала росіянам доступ до технологій, недоступних в Росії.

«Erasmus – це можливість працювати з новими і дорогими методами досліджень, про які до цього ти тільки читав, і які зараз занадто дорогі або взагалі недоступні через санкції», – розповіла Анна.

В ЄС у 2002-му році пояснювали, що залишають доступ окремим росіянам до програми, щоб російська молодь могла побачити Європу такою, якою вона є насправді.

Тепер і цю опцію закрили.

> «Організації, що базуються в Росії, та фізичні особи, які проживають у Росії, не можуть брати участь у жодних діях цієї Програми в жодній якості», – йдеться в оновлених 18 листопада правилах Erasmus+.

Реакція росіян: «рів з крокодилами»

Головний редактор «Нової газети Європа» (яка за кошти західних донорів працює за межами Росії) Кирило Мартинов назвав такий крок свідченням політичного курсу ЄС на подальшу ізоляцію росіян.

Головна редакція видання «Нова газета Європа», яке очолює Кирило Мартинов, знаходиться в Ризі (Латвія)

«До кінця 2026 року стихійно, але також і в результаті порядку денного глави зовнішньополітичного відомства ЄС перемогла цілком певна стратегія: рів із крокодилами», – написав Мартинов.

«Носії російських паспортів, чим би вони не займалися, розглядаються як винуватці того, що відбувається», – додав він.

Схоже порівняння з'явилось і в Telegram-каналі «Эмигрицепс», де висвітлюються питання еміграції з Росії.

«І це не єдина новина, яка доводить, що влада ЄС вирішила оточити Росію «ровом з крокодилами», віддаючи перевагу політиці заборон спробам збереження діалогу з суспільством, що опинилося в заручниках», – йдеться у дописі про закриття Erasmus+.

Тим часом «Європейська партія росіян» – об'єднання російських емігрантів – у той же день, коли з'явилась ця новина, звернулося до Єврокомісії з проханням

переглянути нові правила.

В організації наполягли, що росіяни є «заручниками авторитарного режиму», і закриття програми це «пряма допомога режиму Володимира Путіна».

«Позбавляючи російську молодь доступу до європейського освітнього простору, Європейський Союз власними руками консервує інформаційну та ціннісну монополію Кремля», – йдеться у зверненні.

Що каже ЄС?

У Брюсселі, власне, й тримали, попри повномасштабну війну, Erasmus+ відкритим для окремих заявників з Росії, щоб залишити їм «вікно у Європу».

Але, як стало відомо Радіо Свобода від обізнаного з підготовкою рішення чиновника ЄС, останні дані програми засвідчили – більшість росіян після початку повномасштабного вторгнення використовували Erasmus+ **насамперед для навчання у Сербії та Туреччині**, куди значно простіше поїхати і не потрібно проходити складний візовий процес на відміну від країн шенгенської зони.

Сербія та Туреччина не є членами Євросоюзу, проте на них поширюється дія Erasmus+. Та в Брюсселі вважають ці країни не найкращими кандидатами для ознайомлення молодих росіян з європейськими цінностями.

Тож, шукаючи способи посилити санкції, вирішили закрити й Erasmus+.

Студенти за програмою «Еразмус» під час вступну у Вільному університеті Берліна, травень 2016 року

«Ми розуміємо, що молоді люди не несуть відповідальності за війну в Україні. Це, очевидно, відповідальність Кремля та режиму Володимира Путіна. Саме тому ми зберегли можливість обмінів навіть після початку війни. Але оскільки ми посилюємо тиск на Росію і бачимо, що Путін продовжує вбивати людей в Україні, нам необхідно вживати подальших заходів», – пояснила в коментарі проєкту Радіо Свобода «Настоящее Время» речниця Європейської комісії з питань освіти, молоді та спорту Єва Грнчиржова.

> Вона уточнила, що обмеження вступають в силу вже зараз і будуть застосовані до конкурсу заявок Erasmus+ на 2027 рік, оголошений у листопаді.

Водночас, як стало відомо Радіо Свобода, нові обмеження не обов'язково означають припинення навчання для російських студентів, які вже беруть участь у Erasmus+. Умови їхньої участі залежать від правил конкурсів, за якими було відібрано відповідні проєкти. Чи збережуть усі нинішні стипендіати фінансування, наразі не уточнюється.

Водночас росіяни, які наразі проживають за межами своєї держави, все ще можуть брати участь у програмі.

До повномасштабного вторгнення Росія була одним із найбільших партнерів програми за межами ЄС.

За словами речниці Єврокомісії, від початку повномасштабного вторгнення кількість учасників із Росії скоротилася приблизно вдесятеро. За період з 2014 по 2020 рік їх було понад 13 тисяч. Після 2022-го усього 1 329.

Водночас, за словами речниці, від початку повномасштабного вторгнення ЄС мобілізував понад 270 мільйонів євро на підтримку українців у межах Erasmus+, зокрема на освітні обміни, проєкти співпраці та інші ініціативи.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

На Київщині попрощалися з матір'ю та донькою, які загинули через російський удар по Димеру

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

ООН: за десять місяців 2026 року в Україні загинуло більше цивільних, ніж за весь минулий рік

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Українське покоління «Еразмус» бачить своє майбутнє в Україні

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Солдати у спортивному вбранні». Візи, санкції, гроші: як ЄС шукає заборони для російських спортсменів

Олена Абрамович

Міжнародна оглядачка, кореспондентка Радіо Свобода та створеної Радіо Свобода мережі «Настоящее время». Теми: політика, заходи Євросоюзу та НАТО, життя українців у Бельгії, культура та кіно.

Україна | Світ | Політика | Війна

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.